

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „ФИНАНСОВО - СЧЕТОВОДЕН“
КАТЕДРА „ОБЩА ИКОНОМИЧЕСКА ТЕОРИЯ“

Приета от ФС (протокол №/ дата):

Приета от КС (протокол №/ дата): №7/18.02.2020

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(Доц. д-р Христина Благойчева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “МИКРОИКОНОМИКА”;

ЗА СПЕЦ: всички специалности; ОКС „бакалавър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 1; СЕМЕСТЪР: 1;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 270 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 9

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	45	3
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	195	-

Изготвили програмата:

1. ....
(Проф. д-р Зоя Младенова)

2. ....
(Доц. д-р Калоян Колев)

Ръководител катедра: .....
„Обща икономическа теория“ (Доц. д-р Христо Мавров)

I. АНОТАЦИЯ

Микроикономиката се занимава с механизма на разпределение на ограничените ресурси за задоволяване на обществените потребности върху принципите на оптималността, еквивалентността и взаимната изгода. Тя изучава поведението на микроикономическите субекти: домакинствата и фирмите и как те си взаимодействат на пазарите. Ето защо микроикономиката може накратко да се определи като теория на пазара и ценообразуването.

Основни раздели на дисциплината са: Въведение в теорията на потребителския избор, теория на фирмата (производството), теория на пазара и ценообразуването при различни пазарни структури, теория на разпределението на доходите. В курса са включени и проблемът за ефективността, равенството и социалната справедливост, както и за дефектите на пазарния механизъм и икономическата роля на държавата.

***Изграждане на знание и разбиране.** Като част от Общата икономическа теория (Economics), микроикономиката е теоретична и методологическа основа на системата от икономически знания. Тя въвежда студентите във фундаменталния въпрос за механизма на функциониране на пазарната икономика, за ролята и функциите на пазара, за неговите предимства, но и ограничения. Дисциплината има основополагащо значение за формирането на икономическия начин на мислене, в който централна роля играят концепцията за рационалността, ефективността и алтернативните разходи. Не на последно място тя поставя основите и на формирането на икономическия речник на студентите.*

***Формиране на нови умения.** След приключване на обучението микроикономика студентите трябва да могат:*

- да осмислят теоретично функциите на пазара в пазарната икономика;
- да използват концепцията за пазарното равновесие като методологична основа за изучаване и анализ на пазарната икономика;
- да са в състояние да моделират оптимизационното поведение на основните икономически субекти, като изхождат от тяхната целева ориентация;
- да формират реалистична оценка за ролята на пазара като отчитат както неговите предимства, така и неговите недостатъци;
- да са способни да аргументират от гледна точка на икономическата логика необходимостта от държавна намеса в икономиката;
- на основата на набор от признаци да разграничават основните видове пазарни структури и да познават добре особеностите на ценообразуването при всяка от тях;
- да разграничават продуктовете от факторните пазари и да познават спецификата на последните;
- да са в състояние да илюстрират с примери от практиката всички теоретични зависимости, които изучават в Микроикономиката.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ И МЕТОД НА ИКОНОМИЧЕСКАТА ТЕОРИЯ.		3	4	
1.1.	Предмет на икономическата теория: оскъдност, избор и алтернативни разходи.			
1.2.	Граница на производствените възможности.			

1.3.	Методология на икономическата теория. Инструментариум.			
ТЕМА 2. ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ НА ИКОНОМИЧЕСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБЩЕСТВОТО.		3	-	
2.1.	Три основни проблема: какво, как и за кого. Типове икономически системи.			
2.2.	Поява и развитие на пазарната икономика.			
2.3.	Същност и основни категории на пазара. Класификация на пазарите.			
2.4.	Кръгова диаграма на доходите и разходите в обществото.			
ТЕМА 3. ТЪРСЕНЕ, ПРЕДЛАГАНЕ, ПАЗАРНО РАВНОВЕСИЕ.		4	2	
3.1.	Пазарно търсене: дефиниране и фактори. Закон на търсенето.			
3.2.	Пазарно предлагане: същност. Ценови и неценови фактори. Закон на предлагането.			
3.3.	Взаимодействие на търсенето и на предлагането и пазарно равновесие. Сравнителен статичен анализ.			
ТЕМА 4. ЕЛАСТИЧНОСТ НА ТЪРСЕНЕТО И НА ПРЕДЛАГАНЕТО.		3	2	
4.1.	Ценова еластичност на търсенето: дефиниране и измерване. Фактори. Значение. Еластичност на търсенето спрямо други фактори, определящи търсенето.			
4.2.	Ценова еластичност на предлагането. Роля на времевия фактор.			
4.3.	Еластичността на предлагането и пазарното равновесие.			
4.4.	Приложение на теорията на пазара: данъци, субсидии и пазарно равновесие. Държавно регулиране на пазарите.			
ТЕМА 5. ТЪРСЕНЕ, ПОЛЕЗНОСТ И ПОВЕДЕНИЕ НА ПОТРЕБИТЕЛЯ.		3	2	
5.1.	Теория на полезността. Обща и пределна полезност. Закон за намаляващата пределна полезност.			
5.2.	Кардиналистки подход към полезността и извеждане на кривите на търсенето. Рента на потребителя. Условие за равновесие на потребителя.			
5.3.	Ординалистки подход към потребителския избор. Криви на безразличие и ЛБО.			
5.4.	Извеждане на кривите на търсенето. Ефект на дохода и ефект на заместването.			
ТЕМА 6. ФИРМА И ФИРМЕНИ СТРУКТУРИ.		2	-	
6.1.	Същност и икономическа характеристика на фирмата.			
6.2.	Видове фирми.			
6.3.	Предпоставки на теорията на фирмата.			
ТЕМА 7. ТЕОРИЯ НА ПРОИЗВОДСТВОТО И МАРЖИНАЛНИЯ ПРОДУКТ.		3	2	
7.1.	Производствена функция на фирмата.			
7.2.	Оптимизиране на производството в краткосрочен период.			
7.3.	Производството в дългосрочен период: изоквантно-изокостен			

	анализ.			
ТЕМА 8. ПРИХОДИ И РАЗХОДИ НА ФИРМАТА.		3	4	
8.1.	Приходи на фирмата и техните разновидности.			
8.2.	Обща характеристика и класификация на производствените разходи. Икономически разходи.			
8.3.	Минимизиране на разходите в краткосрочен период.			
8.4.	Разходите на фирмата в дългосрочен период.			
ТЕМА 9. ПАЗАРЪТ ПРИ СЪВЪРШЕНА КОНКУРЕНЦИЯ.		3	4	
9.1.	Пазарна структура при съвършена конкуренция.			
9.2.	Фирмено предлагане в условията на съвършена конкуренция			
9.3.	Крива на предлагането на отрасъла.			
9.4.	Пазарът на съвършената конкуренция в неговата цялост. Съвършената конкуренция и ефективността.			
ТЕМА 10. НЕСЪВЪРШЕНА КОНКУРЕНЦИЯ. ЧИСТ МОНОПОЛ.		3	2	
10.1.	Несъвършена конкуренция: същност, причини, показатели.			
10.2.	Пазарна структура при чист монопол.			
10.3.	Равновесие при монопол. Социалната цена на монопола.			
10.4.	Ценова дискриминация.			
ТЕМА 11. НЕСЪВЪРШЕНА КОНКУРЕНЦИЯ: МОНОПОЛИСТИЧНА КОНКУРЕНЦИЯ И ОЛИГОПОЛ.		3	2	
11.1.	Пазарна структура при монополистична конкуренция.			
11.2.	Краткосрочно и дългосрочно фирмено равновесие при монополистична конкуренция.			
11.3.	Пазарна структура при олигопол.			
11.4.	Поведение на фирмите при съгласуван и несъгласуван олигопол. Олигополът и ефективността.			
ТЕМА 12. ПАЗАР НА ТРУДА И ТРУДОВИ ДОХОДИ.		3	2	
12.1.	Трудът като фактор на производството.			
12.2.	Криви на търсенето и на предлагането на труд.			
12.3.	Пазар на труда при съвършена конкуренция.			
12.4.	Модел на трудов пазар при несъвършена конкуренция.			
ТЕМА 13. РЕНТА, ЛИХВА, ПЕЧАЛБА И КАПИТАЛИЗИРАНЕ НА ДОХОДИТЕ.		3	-	
13.1.	Ценообразуване на фактори с неизменно предлагане. Рента и рентни доходи.			
13.2.	Характеристика на капитала. Пределна ефективност на капитала.			
13.3.	Текуща и бъдеща стойност на парите. Търсене и предлагане на пари и равновесен лихвен процент.			
13.4.	Печалба и източници на печалбата.			
ТЕМА 14. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ И ДОХОДИ: НЕРАВЕНСТВО И БЕДНОСТ.		3	2	

14.1.	Пазарно определяне на доходите и неравенство. Източници на неравенство. Показатели за измерване.			
14.2.	Бедност – същност, характеристика и граници.			
14.3.	Държавно регулиране на неравенството и бедността.			
14.4.	Ефективност и неравенство.			
ТЕМА 15. ПАЗАРНИ ДЕФЕКТИ И ИКОНОМИЧЕСКА РОЛЯ НА ДЪРЖАВАТА.		3	2	
15.1.	Пазарни дефекти: същност и видове.			
15.2.	Регулиране на пазарните дефекти: пряко и косвено.			
15.3.	Икономически функции на държавата. Инструменти.			
15.4.	Теорията за обществения избор. Дефекти на държавната намеса в икономиката.			
		ОБЩО:	45	30

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Междинен тест (контролна работа), включващ тестови въпроси, твърдения, задачи, теоретични и дискуссионни въпроси.	2	60
1.2.	Решаване на кратки тестове, задачи, анализ на казуси, дискусии по предварително зададени въпроси	10	60
Общо за семестриален контрол:		12	120
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит: писмен изпит чрез предварително разработена листовка, включваща тестови въпроси, задачи, дефиниране на понятия, теоретични и дискуссионни въпроси.	1	75
Общо за сесиен контрол:		1	75
Общо за всички форми на контрол:		13	195

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Младенова, З. (ред.) и др., Микроикономика, Варна, СТЕНО, 2018 г.
2. Мавров, Хр. (ред.) и др., Микроикономика-тестове, задачи, въпроси, Варна, СТЕНО, 2018 г.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Mankiw, G., Principles of Microeconomics (9th Edition), Cengage Learning, 2020
2. McConnell, C., Brue, S., Flynn, S., Microeconomics (21st Edition), McGraw-Hill Series: Economics, McGraw-Hill Education, 2017
3. Krugman, P., Wells, R., Microeconomics (5th Edition), Worth Publishers, 2017
4. Case, K., Fair, R., Oster, Sh., Principles of Microeconomics, Global Edition (13th Edition), Pearson Education, 2019
5. Младенова, З. Неокласическата теория в края на ХХ - началото на ХХІ век - постижения, проблеми, перспективи (част първа), ИК СТЕНО, 2011
6. Тодоров, А. Емпиричен анализ на икономическата концентрация в най-големите български фирми за периода 2006-2013.// Диалог – Електронно списание на С.А. „Д.А. Ценов“ – Свищов, 2015(1), с. 44-57